

XVII. Wij gelooven, dat wij als geloovigen ook een kultuuroeping hebben; dat wij de geheele kultuur voor Christus hebben op te eischen en onder de keur van Zijn Woord te stellen; dat de eeuwige beginselen, die wij beleden, ook de terreinen van zedelijkheid, wetenschap, kunst, gezin, staat, maatschappij en waarheen zich ook het menschelek leven uitstrekt, moeten beheerschen, opdat niet de mensch, maar God alleen sta in het centrum van het menscheleke weten, willen en handelen.

Wij meenen, dat wij bovenstaande proeve voorloopig moeten publiceeren zonder nadere toelichting.

Men begrijpt, dat vele uitdrukkingen opzettelijk zóó zijn gekozen, dat de meningsverschillen van ondergeschikten aard, welke men onder de Calvinisten aantreft, onaangeroerd zijn gebleven.

Met vragen, door broeders in Amerika mij gesteld, waar ik deze proeve het eerst voordroeg, en met wenschen, daar geuit, hield ik rekening.

Natuurlijk ware er nog meer in op te nemen, b.v. onze roeping tot evangelisatie en zending.

Maar deze kunnen gevoegelijk uit de bewoordingen der proeve worden afgeleid, al worden zij er niet uitdrukkelijk in vermeld.

Ze zal ik het op prijs stellen, wanneer ik vooral van Calvinisten uit het buitenland opmerkingen over deze proeve mag vernemen.

Doe onze God den dag, waarop de vertegenwoordigers van de Gereformeerde broederschap over heel de wereld samenkomen, spoedig aanbreken.

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

Belijdenis.

Belijdt elkander de misdaden.

Jacobus 5: 16.

Wij zijn gewoon, van de Roomsche kerk veel af te keuren; en onder de dingen, die wij in Rome verkeerd achten en tensterkste verwerpen, behoort ook de Roomsche biecht. Wij willen er niet aan. Wij houden niet van den biechtstoel. Zelfs kan af en toe de opmerking onder ons gehoord worden, dat „een ander“, ook als hij komt in zijn kerkelijk „ambt“, met ons persoonlijk leven zich niet heeft te bemoeien.

Nu moet men dit verschijnsel niet zwaarder opnemen, dan het is. Het valt niet te loochenen, dat veel koelheid in de houding tot wie tegenover ons spreken wil over onze verborgen zielservaringen, tenslotte samenhangt met de meerdere of mindere ongeschiktheid en de weinig zielkundige manier, waarop geestelijke onderwerpen, als ze een intiem karakter dragen, onder ons worden behandeld soms.

Maar wie in dezen zonder zonde is, die werpe den eersten steen. Het „klimaat“ is bij ons vaak zoo ongeschikt, voor intieme bespreking van geestelijke ervaring en bevinding. En dat is geen kwestie van ouderling of dominee. Dat is ook geen gevolg van de afwezigheid van de ouderwetsche „gezelschappen“. Want zoo iets is een zaak, die van ons allen afhankelijk is; het geloof, dat er een gemeenschap der heiligen is, vindt zijn bewijsvoering ook in de kwade vruchten van haar afwezigheid; de geestelijke inzinking van den een is er nooit zonder die van den ander. De klacht over den ander is allereerst een aanklacht tegen onszelf. En bovendien: geestelijke intimiteit kan op den duur niet tegen den vergaderingsstijl. Het „gezelschap“, hoezeer zijn bedoeling vaak uitnemend moge geweest zijn, heeft maar heel weinig gedaan voor het intiem spreken over het geestelijk leven. Het leek gemoedelijk, maar het was vaak „voorwerpelijker“ dan de grootste „letterknecht“, op wien men hooghartig afgaf. De dominee kon een voorwerpelijke beschouwing geven over het werk van Christus, maar het gezelschap heeft zich vele malen verzadigd aan een bloot „voorwerpelijke“ (en dan nog vaak onjuiste) beschouwing over het werk Gods in den Christen. Of ik nu een theorie geef over het werk van God vóór de ziel, dan wel een „theorie“ over het werk Gods in de ziel, het komt eigenlijk op hetzelfde neer. De vraag, of iemand „voorwerpelijk“ dan wel „onderwerpelijk“ spreekt, hangt tenslotte niet af van het besproken onderwerp, doch van de wijze van behandeling. En aangezien aan de zielkunde onder ons nog heel weinig gedaan is, daar is de stelling te verdedigen, dat de waarachtige „onderwerpelijke“ het meest op de gezelschappen heeft gekwamd. Men gaf er slechts een voorwerpelijke, zeer algemeene, nooit zuiver persoonlijke bespreking van dat deel der (voorwerpelijke) geloofsleer, dat handelt over de orde des heils. De spraak maakt hier openbaar. Het ging niet over een „ik“ of een „gij“, maar altijd over een „hij“. Dat is de zuiverste voorwerpelijke. Men zou wat de gezelschappen behandelde, ook op een examen kunnen zeggen; en vele gezelschapsmensen hebben vaak gewenscht, dat de letterknechtjes van hun tijd maar eens examen zouden moeten afleggen in de bij hen door-

gegeven wijsheid. Wie weet het, hoe juist die gezelschapsmensen altijd de houding van den man, die examen afneemt, plegen aan te nemen? Men kan van examens een warm voorstander zijn, en toch meenen, dat het daar niet de plaats is voor intimiteiten.

En nu keer ik naar Rome terug. Als het waar is, dat de ouderen en de jongeren, de leiders en de geleiden, de „Schriftuurlijke“ en de „gemoedelijke“ christenen, de „zwaren“ en de „blijmoedigen“, de „preciesen“ en de „rekkelijken“ onder (en ook rondom) ons, als het er op aankomt, heel weinig hebben van waarachtige intimiteit in het geestelijke, hebben wij dan het recht, Rome uit de hoogte te veroordeelen, zoolang wij zelf niets beters er voor in de plaats te stellen? O neen, wij denken geen oogenblik aan een pleit voor den Roomschen biechtstoel. Maar wij willen niet voorbijzien, dat het groote argument, dat wij tegen de Roomsche biecht hebben in te brengen, bij ons vaak alleen in theorie leeft. In de praktijk komt er weinig van terecht, om het ook te beleven.

Want tegen Rome brengen wij in, dat niet de leek aan den priester moet belijden zijn zonde, omdat de hiërarchische lijn in de gemeente van Christus aan het recht der geloovigen te kort doet. Maar als wij dan daartegenover stellen, dat de kerkleden onderling tegenover elkaar het recht hebben van de mondigheid, wat komt daar dan ten aanzien van deze dingen in ons leven van terecht? Niet de leek aan den priester, doch de geloovige aan den geloovige belijde het kwaad, zoo zeggen wij. Maar waar is onze werkelijkheid? Hoe vaak laten we elkander lezen in onze ziele-diepten? Hoe vaak zijn wij zelf de schuld er van, dat men ons verkeerd beoordeelt, omdat we nog nooit een ander lieten blikken in onze ziel met haar verborgen strijd en moeite?

Ach, wij moeten niet maar protesteeren tegen Rome, doch onze praktijk er tegenover stellen. Niemand zal hier een pleit voeren voor de wel-lustigheid, waarmee sommige menschen hun zonde-verhulden opdischen, die niemand „stichten“, bouwen, kunnen. Maar is er geen binnenkamer achter onze salons? Bestaat er geen mogelijkheid van een sfeer van rust en vertrouwen? Zou er geen rijkdom van geestelijk verkeer, van waarachtige gemeenschap voor ons opengaan, als wij meer elkaar lieten zien, hoe moeilijk het is, christen te zijn, hoe zwaar het is, iets van Christus' ontzaglijke eischen na te komen?

Och, als wij spreken over de „gemeenschap der heiligen“, dan rekenen we eerst uit, hoeveel klanten onze deur voorbijloopen, die ook van de kerk zijn. Maar wie vraagt er zich af, wat hij gedaan heeft, om de kwijnende zielen van haar zelfrant-soeneering te genezen?

Als wij intiem gaan doen, dan hebben we gewoonlijk maar één woord bij de hand: de gebedskamer. Laat er plaats komen voor nog een andere kamer: de kamer van het onderling verkeer der kinderen van God, die, zonder pralenden, op vaste tijden en op vaste plaatsen met autoriteit wachtenden biechtstoel, maar in blanke eenvoudigheid elkander willen dienen met het verhaal van den strijd der eenvoudige zielen, die hun Vader hebben gezocht, en die elkander zeggen, hoe zwaar het is, dien Vader te verstaan en te groeten met de liefde, waarmee Hij ons heeft liefgehad. Hun eerlijk uitwisselen van de schuldgedachte zal hen straks in gemeenschappelijkheid uitdrijven naar dien Vader, die in de oogenblikken van waarachtige gemeenschappelijkheid ons ook den zegen schenkt van den meest persoonlijke omgang. Zóó is trouwens aan den hemel alleen te gelooven. En zoolang wij daar nog niet zijn, mogen we ons ook in dezen oefenen tot godzaligheid. Want met zware woorden, of dreunende preekstoelen, met protestantsche argumentaties maken we ons nog niet af van dit woord van Jacobus, den dienstknecht des Heeren: Belijdt elkander de misdaden.

K. S.

KERKELEK LEVEN.

Mag met een verbeterde bijbelvertaling langer gedraaid?

VIII.

Uitgangspunt voor de bespreking van deze urgente kwestie is het rapport, dat in deze materie op de Synode van 1917 werd uitgebracht en de konklusies, welke daar werden aangenomen. De Synode achtte een herziening van de Statenvertaling niet beslist noodzakelijk.

Ten opzichte van de wenschelijkheid stond zij anders. Het rapport onderscheidde daarbij tusschen het groote bezwaren. De laatste zou de moeite niet loonen. Het gaf de voorkeur aan de tweede. Toch meende het rapport, en de Synode sloot zich daarbij aan, dat de Synode daartoe niet zelf het initiatief moest nemen, omdat nog te veel voorarbeid moest worden verricht.

Het bezwaar van den vóór-arbeid is thans weggelaten. Bijna een derde van heel de Schrift is door Gereformeerde Godgeleerden sindsdien opnieuw vertaald en gekommentarieerd. Dit mag voldoende geacht om met den definitieven vertalgearbeid een aanvang te maken.

Zij, die dien voorarbeid hebben verricht zijn als vanzelf tot vertalers aangewezen. Zij staan thans nog in de kracht van hun leven. En waar met de vertaling een aanzienlijke tijd

is gemoeid, is uitstel zeer te ontraden.

Ook dit mag niet vergeten: gelijk in den tijd der Statenvertaling is ook thans het tekstonderzoek tot een rustpunt gekomen. Men kan zeggen, dat we thans een nieuwen tekstus receptus van het Nieuwe Testament hebben. Is dan niet de gelegenheid gunstig om nu met een verbeterde bijbelvertaling te beginnen?

Is de Statenvertaling tot stand gekomen in een tijd, toen men zich voor de autoriteit der Schrift boog en heeft zij er middelijkerwijs toe meegewerkt, dat in den tijd van inzinking, welke daaro pgevoeld is, vele eenvoudigen aan de waarheid vasthielden, wij hebben er ons ernstig rekenschap van te geven of ons in deze mis-schelen niet een da capo van het verleden wacht en of wij verantwoord zijn, wanneer wij het nageslacht niet het kostelijk kleinood nalaten aan een verbeterde bijbelvertaling. Wanneer onverhoopt de deformatie onze kerke mocht verminken, is wellicht in geen eeuw een zuivere vertaling te wachten. En zoolang kan onze Statenvertaling niet meer mee.

Op het reformatorisch program behoort verbetering der bijbelvertaling te staan vóór uitbreiding der belijdenis en herziening der liturgie, hoe gewenscht beide laatste ook zijn. Want en belijdenis en liturgie zijn ten opzichte van de Schrift secundair. God heeft de zielen der geloovigen aan die Schrift gebonden. Verreweg de meesten kennen echter de Schrift slechts in een vertaling. Maar dan heeft de kerk ook te zorgen, dat deze vertaling zoo getrouw mogelijk zij. En nu zal geen deskundige durven beweren, dat de Statenvertaling, hoe uitnemend ook, het meerdere licht doet uitschijnen, dat God over de Schrift voor het tegenwoordige geslacht deed opgaan. Het verschil tusschen „grondtekst“ en Statenvertaling is waarlijk niet zoo gering. Neemt men dat verschil niet zooveel mogelijk weg, dan zal hiervan het gevolg zijn, dat de gemeente meer en meer los wordt van het Woord.

Is het een bloot vermoeden, dat de gemeente, zoo verbeterde bijbelvertaling nog langer uitblijft, meer en meer los zal worden van het Woord?

Volstrekt niet.

Men kan de voortteekenen nu reeds opmerken.

In ons vorig artikel gaven wij ons voornemen te kennen, een paar ervan aan te wijzen.

Doch laten we er de waarschuwing aan verbinden, dat men niet meer uit onze woorden haalt, dan er in ligt.

Wij spreken van voortteekenen, van symptomen.

Men generaliseere dit niet.

Men make er niet van, dat in onze kerken algemeen de Statenvertaling wordt losgelaten en men dus den geloovigen den grond onder de voeten doet wegspeelen vóór er voor een beteren grond is gezorgd.

Het past vooral tegenover hen, die buiten onze kerken staan, voorzichtig te zijn.

Want het is gewoonlijk de zoogenaamde „objektieve“ buitenstaander, die het eerst aan het generaliseeren slaat.

Toch kan dat voor ons nooit een motief zijn om over symptomen, die onrust wekken, te zwijgen.

Dat symptoom van los-worden van het Woord komt in de prediking reeds tot uiting.

Men zoek hier geen boos opzet achter.

De oorzaak daarvan ligt niet hierin, dat de prediker de autoriteit van de Schrift loslaat.

In dat opzicht kan men zich gerust stellen.

Maar het euvel heeft een anderen oorsprong.

Een vijftienvintig jaar geleden sloot de prediking zich ten nauwste bij de Statenvertaling aan. Ook al was de predikant ervan doordrongen, dat de vertaling niet te handhaven viel, legde hij ze toch aan zijn bediening van het Woord ten grondslag. Hij schoof er de betere beteekenis zoo goed en zoo kwaad als het kon tusschen. Dat kon niet geschieden dan door kromme exegetische wegen. Doch de gemeente werd in de meening gelaten, dat zij op de Statenvertaling aan kon.

Werden de predikers, die meermalen deze toeren volbrachten en daarin zekere geoefendheid verkregen, gedreven door de zucht, om toch maar niet in konflikt te komen met de gemeente, die aan de Statenvertaling gehecht is?

Was de vrees hierbij hun leidsvrouw?

Er mogen er misschien onder hen geweest zijn, die zich hierdoor lieten beheerschen, maar vast staat, dat er ook anderen waren.

Verantwoordelijkheidsgevoel hield er hen van terug zich van de Statenvertaling te verwijderen. Zij overlegden bij zichzelf: de Statenvertaling is het middel, waardoor de gemeente aan de Schrift is gebonden, daarom darf ik het vertrouwen in die vertaling niet schokken, anders raakt zij door minder scherpe onderscheiding het Woord kwijt.

Men hebbe eerbied voor deze overweging.

Men erkenne het goede, dat zij behelst.

Het moet dien predikers heel wat zelfbedwang hebben gekost om te handelen gelijk zij deden.

Wij denken er dan ook niet aan hen te veroordeelen.

Doch sinds heeft de toestand zich gewijzigd.

Door tal van predikanten wordt de gemeente er gedurig aan herinnerd, dat aan de Statenvertaling gebreken kleven. Zij komen er bij hun prediking over bepaalde teksten openlijk voor uit, dat zij in deze gevallen de Statenvertaling ter

zijde schuif
is, uitgaan
Staan van p
ratie van p
Dat beha
Het vera
der kracht
En laten
in den rege
Dat de
vertaling
nauwlt o
Anders
taling veel
Maar ov
woordig
De posi
gen, is ve
Er gaat
kracht van
En de c
takt wordt
de Statem
worden ge
gewent.
Doch
overt de pr
lijk te co
zoo vertaal
der gemeen
Het n d
richten.
Iedere pr
terwijl de v
voor kunne
De gaver
predikanten
Er zijn
over weini
schikken.
Er zijn c
van een z
algemeen
Dat ligt
hun geestes
Maar nu
vertaling d
vochten
hartelust li
Men is o
gen, al he
gaarne toe
studies sch
Men kan
leveren, bij
En dan li
naast grupt
Het is o
beelden dit
Een enke
Wij kreg
mnee, nad
wijze van
de Statene
was er ool
andere ver
zijn preek
talingen, z
fische gele
stelden. Hij
een populai
die weleens
zuiver lette
Nu is he
geen enkel
We nemen
Toch liet
loren gaan.
Hij gaf ir
het Woo
Zoo iets
breklijke de
Men hee
gekregen.
Men zoek
Er is ten
heid geko
Was er
hoogte sto
onderzoek
kant zich e
hij zich doe
tint liet lei
Niet, dat
die standar
Integende
Maar me
bruiken, vo
is, met er
In de pr
tegenwoord
Wat nu
vertaling, w
kerkpubliek
werpt, zou
Een vert
van drie e
buitertij vrij
De predik